

CD JAZZ

Kwartet met klarinet
Axel Kühn

Je houdt het niet voor mogelijk, maar onder de vandaag actieve jazzmuzikanten zijn er twee met precies dezelfde naam, Axel Kühn. Ook hun leeftijd is dezelfde en op deze cd spelen ze voor de gelegenheid samen. De ene, Axel K1, speelt al vele jaren in München saxofoon (en basklarinet) bij de big band van de SüdWest Rundfunk terwijl de andere, Axel K2, niet eens zover van München, namelijk in Stuttgart, zich de ziel uit het lijf speelt als contrabassist. Hij heeft er trouwens een eigen formatie, het Kühntett. Om de verwarring ten top te drijven, verenigden beide heren zich voor het platenlabel Enja in een nieuwe formatie, eveneens een kwartet, dat luistert naar de werkelijk fijngevoelige naam van Very Kühn.

Tot onze vreugde hebben beide Kühns Chris Gall aan de piano laten plaatsnemen en bemant Marcel Gustke het drumstel. Acht nummers blikten ze in, stuk voor stuk van eigen hand, van de componisten Kühn en Kühn, Axel en Axel.

Zoals het al eens meer het geval is in de wereld van de jazz geven de titels niet meer dan een hint van de sfeer in het nummer, al houdt *Morgentau* (Ochtend-

dauw) inderdaad een iets rustiger klankbeeld aan dan *On the Run* (Op de loop). Jazz valt moeilijk te beschrijven, maar de sound die deze vier heren produceren, past volmaakt harmonisch ineen.

Het gezelschap Very Kühn is niet bang om zijn eigen versie te ontwerpen van wat jazz kan zijn. Het lot van alle intelligente jazz is dat de fans wensen dat de traditie nooit herhaald mag worden, maar dat de muzikanten het genre en zichzelf telkens opnieuw moeten uitvinden.

De baseline van het verhaal van het Very Kühn kwartet laaft zich dus ergens aan rijke bronnen van de beginnende Bop uit de vroege jaren 1960. Muziek uit de grootstad dus, geen idyllische jachtscènes uit Beieren. De vier presenteren het wel elegant en met geestige overgangen van solist naar solist, die nooit 'uit de toon vallen'.

Jazz is allang bevrijd uit zijn historische keurslijf en de Europese jazz bewijst al jaren dat het hier een muziekvorm betreft die familie is van de vrije *cadenzas* die de klassieke muziek soms zo leuk maken. Het Very Kühn kwartet kan moedig alle richtingen uit. Ze zijn eigentijds, ze tonen respect voor het verleden en ze zijn bovenal uitermate creatief. (JC)

Very Kühn Quartet, *On the Run*, door Axel Kühn (saxofoon, basklarinet en altfluit), Axel Kühn (contrabas), Chris Gall (piano) en Marcel Gustke (drums), Enja (distributie codaex), 9712, 22,50 euro.

BOEK SPIRITUEEL

Goed kiezen
Anselm Grün

De bekende Duitse monnik en geestelijke schrijver Anselm Grün wordt in zijn vaderland geregeld gevraagd als spreker op congressen van zakenmensen en andere professionals. Die lezingen resulteerden in een boekje dat vorig jaar uitkwam bij de uitgeverij van de abdij Münsterschwarzach, waar Grün ook woont en werkt als econoom.

Hij focust op het maken van keuzes op grote en kleine momenten in het leven, maar anders dan in veel managementboeken vertrekt hij van het feit dat wij niet alles in de hand hebben. Het komt er steeds op aan in harmo-

nie te blijven met jezelf. Grüns lezers herkennen meteen de rode draad in zijn hele werk.

Belangrijke inspiratiebronnen zijn het evangelie en de spirituele tradities zoals die van Ignatius van Loyola en, vanzelfsprekend voor de monnik Grün, de regel van Benedictus. Ook een andere inspiratiebron, de psycholoog Carl Gustav Jung, komt wel eens ter sprake.

Wie een of meer boeken van Grün las, komt vaak dezelfde gedachten tegen. Interessant is wel de keuze van de auteur om geregeld te putten in het Lucasevangelie als bron van levenswijsheid. Een reeks gebeden die willen helpen bij het maken van een keuze vervolledigen het betoog en tonen dat het hier niet zomaar een vage spiritualiteit betreft. (EDS)

Anselm Grün, *De moed om te beslissen*, Ten Have, Amsterdam, 2012, 143 blz., 15,95 euro.

BOEK FILOSOFIE

Tijd en eeuwigheid
Gerard Bodifée

Sinds jaren begeeft Gerard Bodifée, doctor in de wetenschappen en auteur, zich op het raakvlak van wetenschap, filosofie en religie. Dat resulteerde reeds in enkele lezenswaardige boeken.

In de nieuwste Bodifée staat de tijd centraal. Tijd is niet enkel meetbaar, maar ook een ervaring van de mens. Na een omschrij-

ving van de vraagstelling gaat de auteur op zoek bij de klassieke Griekse filosofen om het begrip 'tijd' te verfijnen. Volgens hem loopt er een ononderbroken draad van de oude Parmenides over Kant en Newton naar Einstein en zijn relativiteitstheorie. Bodifée probeert het allemaal helder uit te leggen.

Het tweede deel van het boek is gewijd aan wetenschappelijk aspecten. Voor een 'leek' is dit niet altijd makkelijk. De auteur probeert ingewikkelde kwesties zoals de beginselen van de relativiteitstheorie uit te leggen aan de hand van diagrammen in plaats van met formules. Voor wie die theorie tot nu niet begreep, is dit een openbaring.

Ofschoon een wetenschapper, houdt Gerard Bodifée ook van het meer speculatieve. De tijd is immers ook een ervaring van onvolkomen zijn, van loslaten en vergeten.

Het boek is in wezen een optimistisch betoog. „Het leven is een actief en creatief bestaan en rea-

liseert het ongekende. Wat zouden wij ons kunnen voorstellen van wat zich op deze planeet of daarbuiten zal afspelen over een half miljard jaar? Toch zal het moment, dat nu zo ver in de toekomst ligt, ooit even reëel zijn.”

Daar hoort een geloofsbelijdenis bij. Bodifée formuleert ze als volgt: „Wij, tijdelijken, begeven ons naar een toekomst die ons niet zal vergeten. Ooit wordt alles wat geweest is en al wie geleefd heeft, uit de vergetelheid gehaald.” (EDS)

Gerard Bodifée, *Nu is de tijd. Over tijdelijkheid en eeuwigheid*, Davidsfonds, Leuven, 2012, 250 blz., 19,95 euro.

BOEK NOSTALGIE

De school van toen
Julien Van Remoortere

Wandelgidsen, jeugdboeken, romans. Niet minder dan driehonderd boeken publiceerde de Vlaamse auteur Julien Van Remoortere, geboren in 1930, tot nu toe. *Meester, meester, meester!*, zijn meest recente worp, is een nostal-

gische verzameling verhalen over de lagere school.

Van Remoortere interviewde voor dit boek een hele reeks (voormalige) meesters en juffen. Ze vertellen over de tijd dat klas- sen met potkachelen werden verwarmd, onderwijzers met de fiets naar pedagogische conferenties trokken en de tolleren nog langer meedingen omdat de speelplaats van gestampte aarde was en niet van steen. De meeste geïnterviewden putten uit hun tijd als leerkracht zowel als uit de jaren dat ze zelf nog op de schoolbanken zaten. Enkele van hen gaven ook les in het buitenland, onder meer in Congo.

Het boek is verlucht met archiefmateriaal, van prenten die destijds in de klassen hingen over klasfoto's tot afbeeldingen van schoolspaarboekjes. *Meester, meester, meester!* is dan ook fijn om in

te snuisteren. Enkel de geschiedenis van het onderwijs in Vlaanderen, waarmee het boek begint, was misschien beter iets beknopter geweest. Die vindt u veel overzichtelijker in een geschiedkundig boek, terwijl het hier toch de anekdotes zijn die de hoofdrol spelen. (JVN)

Julien Van Remoortere, *Meester, meester, meester! Verhalen van meesters en juffen van toen*, Lannoo, Tielt, 2012, 239 blz., 19,99 euro.

BOEK GESCHIEDENIS

Taalgrens toen en nu
Brigitte Raskin

Nu historica Brigitte Raskin de pensioengerechtigde leeftijd voorbij is, levert ze een historisch overzichtswerk af over de taalgrens. De schrijfster woont in een taalgrensgemeente in Vlaams-Brabant, en leeft dus dagelijks met de realiteit van die splijtzwam.

Raskin: „Toch is de Belgische tweedeling geen kwaadaardige kwaal. Ze is een onomkeerbaar en leerrijk geschiedenisverhaal.” De auteur gaat ver terug, helemaal naar de Romeinse tijd, waarbij ze de oude theorieën over het ontstaan van de taalgrens toetst. De scheiding tussen Germaanse en

Romaanse talen in Europa lijkt alvast wonderwel samen te vallen met de grenzen van het Romeinse Rijk.

Kaarten tonen aan hoe al heel lang geleden de zuidwestelijke flank van de taalgrens bij Boulogne naar het noorden verschoof. De reden was louter politiek. Frankrijk won aan invloed en bijgevolg ook aan grondgebied.

Het boeiendst zijn de gebeurtenissen van de voorbije honderd jaar, na de afkondiging van de eerste taalwetten in de negentiende eeuw, die in het noorden van België het Nederlands (eindelijk en opnieuw) het statuut van bestuurstaal gaven. Aldus ontstond ook een onderscheid tussen Nederlandstalige en Franstalige gemeenten. Die grens was echter niet altijd zo duidelijk, weet Raskin. Soms waren er in Franstalige gemeenten buurtschappen waar Nederlands werd gesproken. Langzaam klaart zich dat uit, waardoor plaatsen helemaal verfransen, maar ook vernederlandsen. Rekkem bij Kortrijk en het zuiden van Limburg zijn mooie voorbeelden.

Dit hele verhaal wordt ingebed in de politieke geschiedenis. De these van de historica is dat de perikelen om de taalgrens aanleiding geven tot het constante ver-

bouwen van België door de ene na de andere politieke coalitie. De harde noot blijkt echter Brussel en zijn randgemeenten. Het boek eindigt abrupt bij het aantreden van de regering-Verhofstadt in 1999. De recentste ontwikkelingen, daarbij de roep van de N-VA om het Belgische tussenniveau te laten verdampen en de opkomst van de Federatie Wallo-Brux, zijn niet opgenomen.

„Dat er toch belgitude bestaat, een eigenheid die de Belgen bindt en van anderen onderscheidt, blijkt hoe dan ook niet in het wetelijke en wel in het werkelijke land, omdat die eigenheid niet zit ingebakken in België, maar in zijn bewoners”, meent Brigitte Raskin. (EDS)

Brigitte Raskin, *De taalgrens*, Davidsfonds, Leuven, 2012, 330 blz., 27,50 euro.